

ULUSLARARASI TOPLANTI SONUÇ RAPORU

Toplantı Konusu:EUROCONTROL Network Manager “Just Culture & Judiciary (Adil Kültür ve Yargı)” Tecrübe Paylaşımı Grubu Toplantısı

Rapor Tarihi: 26.10.2018

Toplantı Yer ve Tarihi : Bükreş/ROMANYA –24-25 Ekim 2018

Katılım Listesi:Kapt.Celal BEK

Hazırlayan: Kapt.Celal BEK

ÖZET

Toplantının amacı EUROCONTROL Emniyet Birimi bünyesinde Network Manager liderliğinde oluşturulan ve çalışmaları devam eden Just Culture (Adil Kültür) Görev Kuvveti (Task Force) liderliğinde Adil Kültür konusunda havacılık unsurları ile endüstrinin diğer sektörleri arasında bilgi aktarımı ve tecrübe paylaşımını gerçekleştirerek Adil Kültür anlayışının yerleşmesine ve gelişmesine katkı sağlamaktır.

Adil Kültür; Emniyet kültürü kapsamında operasyonların en uç noktasında görev alan pilotlar, ATC kontrolörleri ve diğer personelin yapılan hataları ve görülen eksiklikleri güven içinde paylaşabildikleri ve paylaşmak için teşvik edildikleri bir sistemin oluşturulduğu, yapılan hataların ve ortaya çıkan aksaklıkların personelin tecrübe seviyesine ve eğitimine uygun olarak cezalandırıldığı veya çözüldüğü, buna karşın aşırı ihmal ve suç unsurlarının tolere edilmediği ve bu sayede uçuş emniyetinin geliştirilmesinin hedeflendiği bir emniyet yaklaşımı olarak tarif edilmektedir. Adil Kültür konusu havacılık alanında olduğu gibi insan unsurunun ön planda olduğu doktorluk, demiryolları, denizcilik gibi birçok alanda önemli hale gelmektedir. Bu kapsamda özellikle kazaların ve hataların araştırılması hususunda hukuk alanında sorgulamayı ve araştırmayı yöneten personelin de bu konuda bilinçlendirilmesine ihtiyaç vardır.

Toplantı kapsamında öne çıkan konular aşağıdaki gibidir:

1. Adil Kültür’ün kapsamı, yaşanan son gelişmeler ve Görev Kuvveti Başkanı (Just Culture Task Force President) tarafından yol haritası başlangıç sunumunda ortaya konmuştur.
2. Toplantıda adil kültür çerçevesinde endüstrinin diğer sektörleri arasında yer alan demiryolları ve hastaneler bünyesinde yaşanan gerçek durumlar ve süreçler örneklerle anlatılmıştır. Özellikle İngiltere Demiryolları ve hastanelerinden gerçek örnekler detaylarıyla incelenmiş, süreçlerin insani, hukuki ve emniyet yönleri ele alınmıştır.
3. Toplantıda 2012 yılında batan Costa Concordia gemi kazası sonrası yaşanan süreçler bu sürecin içinde yer alan personel tarafından anlatılmış ve adil kültür yaklaşımının önemi vurgulanmıştır. Bu kapsamda, havacılıkta yer alan CRM (Crew Resources Management) kavramının BRM (Bridge Resources Management-Köprü Kaynak Yönetimi) başlığı altında deniz unsurlarında da kullanılmaya başlandığı ifade edilmiştir.
4. Adil kültür kapsamında 2005 yılında Güney Kıbrıs Rum Yönetimi Havayolu şirketi Helios’un yaşadığı uçak kazası ve sonrasında yaşanan süreç o dönemde şirketin baş pilotu olan personel tarafından detaylı olarak anlatılmış ve havacılıkta adil kültürün ve adil yargılanmanın önemi belirtilmiştir. Personel tarafından yaşanan zorlu süreç anlatılırken tüm zorlukların aşılmasında kendisine yardımcı tek kuruluşun resmi pilot kuruluşları (TALPA benzeri pilot organizasyonları) olduğunu ifade etmesi dikkat çekici bulunmuştur. Yaşana gerçek süreçte pilotun yanında sadece ve sadece resmi pilot derneği olmuş

ULUSLARARASI TOPLANTI SONUÇ RAPORU

ve tüm zorlukları bu destekle atlatabilmiştir. Bu durum Türkiye’de de TALPA’nın ve TALPA’ya üyeliğin önemini bir kez daha öne çıkarmıştır.

5. Sunum aralarında gerçekleşen iletişim ortamında Güney Kıbrıs Rum Yönetimi Lefkoşa (Nicosia) ATC müdürü yanıma gelerek benimle tanışmış ve Nicosia olarak Türk pilotlarının profesyonelliğini takdir ettiğini ve Türk pilotlardan memnun olduklarını ifade etmiştir.
6. Gerçekleşen soru cevap bölümlerinde adil kültür kavramının kurum ve kuruluşlarda sistemik olarak yerleştirecek adımlar atılmasının zorunlu olduğu ve bu kapsamda hata ve kazalarda ortaya çıkan durumlarda ilk hattaki pilot ve kontrolörlerin suçlanması yerine faaliyetleri adil kültür kapsamında inceleyebilecek havacılık alanında uzman hukuk personelinin yetiştirilmesinin de çok önemli olduğu katılımcılar tarafından dile getirilmiştir.
7. Bu kapsamda, EUROCONTROL tarafından bazı ülkelerde havacılar, denizciler, hakimler ve savcıların da yer aldığı Adil Kültür toplantıları yapılarak personel eğitimlerin sağlandığı ve ilerleyen süreçte bu toplantıların diğer ülkelerde de yapılmaya devam edeceği belirtilmiştir.
8. Adil Kültür kapsamında EUROCONTROL bünyesinde bir Bilgi Merkezi (Knowledge Center) oluşturulmuş ve çalışmalarına devam etmektedir. Bu bilgi merkezi vasıtasıyla EUROCONTROL havacılıkta uçuş emniyetini artırmayı hedeflemekte ve adil kültür bilincinin tüm uygulayıcılarda yerleşmesini hedeflemektedir. Bu doğrultuda İsviçre Hava Trafik Kontrol Birimi tarafından bir Adil Kültür Uygulama Mauei yayımlanmış ve uygulamaya konulmuştur. İlgili manuel EK’tedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER:

Adil Kültür yaklaşımı havacılıkta uçuş emniyetini geliştirmeye yönelik çağdaş bir yaklaşım olup gelecekte havacılığın yanında diğer sektörlerde de etkin olarak gündemde kalmaya devam edecektir. Bu nedenle, bu yaklaşımın Türkiye içerisinde de yerleşmesine katkı sağlayacak şekilde özellikle havacılık konularında TALPA tarafından gündeme getirilmesinin ve desteklenmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir. Havacılık faaliyetlerinin en uç noktasındaki uygulayıcılar olan pilotların maruz kaldıkları her türlü kaza, araştırma ve soruşturmalarında TALPA adil kültür yaklaşımını esas alacak şekilde havacılık sistemin diğer unsurlarıyla yakın temas halinde kalarak onların da doğrudan pilotu suçlamak yerine olaylara adil kültür çerçevesinde yaklaşmasına öncülük etmelidir.